

Vtorek, četrtek in soboto izhaaja in veljá v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k,
" pol leta 4 " — "
" četr " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k,
" pol leta 5 " — "
" četr " 2 " 60 "

Vredništvo in opravnijo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Oznanila:
Za navadno tristopino vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj)
za 80 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

K taborju!

Mi koroški Slovenci stojimo na razpotji. Na eni strani kaže se nam zlata zora sijajne prihodnosti, na drugi črna megla propada. Vsi spoznamo, da doslej še nismo nič zdatnega dosegli. Premalo smo se za svoje potegovali. Le tuje šege, tuji jezik smo obrajtali. Potujčen narod zgubi svoje vzore, svoj cilj; njegova moč opeša; on postane podlaga tujčevi peti.

Nam Slovencem pa je po postavah zagotovljena ravnopravnost, svoboda. Da ne bodo ostale prazne besede, boriti se moramo za to, da se uresničijo. Seveda se ne bomo borili s sekiro in kolom. Mi imamo imenitnejše orožje. Pravica je naš ščit, in naš meč resnica. Mi nočemo za drugimi narodi znostati. Čeravno nas koroških Slovencev ni več ko 117 tavžent, vendar se nam ni batil pogube, samo da imamo trdno voljo.

"Največ sveta otrokom sliši Slave,
Tje bomo najdli pot, kjer nje sinovi
Si prosto voi'jo vero in postave."

Naši najbližnji bratje po sosednjih deželah bodo nam krepka podpora. Na nje se ozirajmo, z njimi ponovimo bratovsko zvezo. Oni so nam kazali pot do zmage. Zbirali so se pod milim nebom in soglasno tirjali, naj se ustreže željam slovenskega ljudstva.

Zberimo se tudi mi pri taboru **31. julija ob štirih popoldne** na Bistrici poleg Pliberka, da se bomo skupaj posvetovali o sledenih točkah:

1) Ali bi se ne dalo po postavni poti doseči, da bi Slovenci posebej volili svoje zastopnike in da bi Slovenci imeli svoj deželnini zbor?

2) Zakaj se ravnopravnost v kancelijah in šolah ne uresniči?

3) Kako bi se dala po postavni poti plačila zmanjšati in kmečko stanje zlajšati.

Važajo so te točke. Zatorej pa pričakujemo, da pride iz vsake slovenske vasi cela truma poštenih Slovencov.

Na Bistrici 14. julija 1870.

Juri Kraut, župan bistriške občine. Karl Najberš, posestnik pod Krajo. Jožef Kraut, Janez Gril, Anton Aleško, Nikol. Skutel, svetovalci bistriške občine. Jožef Najberš, posestnik v Poniklu. Janez Steinbuch, Tomaž Starej, odbornika lebuške občine. Jakob Močilnik, posestnik in krčmar v Lebučah, Gregor Močilnik, posestnik v Lebučah. France Černic, župan lebuške občine. France Najberš, posestnik v Lebučah. Matevž Skuk, odbornik lebuške občine. Lovro Serajnik, dekan iz Pliberce. Vekoslav Ledvinko, kaplan in J. Fritz iz Pliberce. Jožef Čare. Blaž Jekel, šolski svetovalec in občinski odbornik v Šmihelu. Janez Fais, učitelj v Šmihelu. Janez Hafner, župnik v Šmihelu. Juri Reš, župan na Blatu poleg Pliberka. Ulrich Hafner, posestnik pod Ljubičom. Gregor Fera, odbornik bistriške občine. Kašpar Ellmajer, srenjski in šolski svetovalec. M. Žerjav. Lavoslav Čuk, posestnik. Andrej Modrej, mizar. Matevž Močunik, kolar. Janez Gostenčnik, trgovec iz prevaljske srenje. Janez Silan, srenjski predstojnik. Mihalj Buš, srenjski odbornik. Ivan Grace, Jože Homer, posestnika iz škocjanske srenje. Štefan Vrankar, odbornik. Jernej Šenk, Martin Nachtigal, Ožbald Roblek, srenjski odborniki. Peter Muri, župan. Jan Stular, prvoslednik kr. šolskega sveta iz jezerske srenje. Anton Kušaj, župan, Tomaž Prilaznik, Juri Kurej, Ivan Trub, Matija Cehner, srenjski svetovalci v Cesnečah. France Rogelnik, Janez Veržun, Jože Skerbinc, srenjski svetovaleci. Juri Šuler, Matevž Pirš, Simon Ravnjak, srenjski svetovaleci iz spodnj. Drauberga. Marko Ravnjak, Simon Guče, Janez Rancian, kmetje pri St. Lorencu. France Blančnik, kmet v Tolstem vrhu.

Vojna in avstrijski Nemci.

Avstrijski Nemci, kteri se od nekdaj nam Slovnom za učeče očete in varhe silijo, niso nikoli zamudili pridigovati nam, kako naj iščemo le avstrijskih koristi, ne svojih. Ako smo imeli sočutje s slovanskimi brati, psovali so nas z izdajalcji. Ako smo mi v zdravem in pravem sprevidu njih skrivnih namer in namenov kazali, da oni delajo s svojo politiko za Prusijo in Nemčijo, ne za Avstrijo, bili so pobožno in hinavsko hudi. Da bi nas prave — še prevelike — Avstrije slepili in in tem laglje prevarili, zaropotalo je nemško časopisje malo na videz proti dežel lačnim Prusom. Vse to so znane stvari.

Zdaj, ko se je francosko-pruska vojna vnela, pada krinka z nemškega Mihla naličja. Ravno tisto nemško časopisje, ktero je zgol blato kidalo na Pruse, ko smo mi Slovanje molčali, zdaj himne poje Prusiji, kot rešiteljici nemštva, kot stvariteljici nemškega edinstva, in eden dunajskih listov naravnost izreka, da bode Bismarck vsled te vojske med Nemci popularen postal. Z vso liberalnostjo, svobodomiselnostjo, demokracijo itd. kakor se še te vzvišene le nemške lastnosti glasé — ni nič! Nemec je najprej Nemec, in z veseljem hoče zlesti pod pikelhavbo. Zato tisto hvalisanje nemštva in nesramno grdenje vsega francoskega. Zato časnikarske molitve, naj zmagajo Prusi, ki so naenkrat največi narod tega sveta. Zato nesramno zavijanje resnice, kakor bi bil samó Napoleon volk, Bismarck in Vilhelm pa nedolžne jagnjeti.

Kakor časopisi, tako govori tudi avstrijsko-nemški filister. Samo ob sebi se razume, da se zdaj razgovor povsod suče o vojni. Ne dobiš ga Nemca, ki bi ne bil v tem hipu navdušen Prus, in to se izgovarja tako na glas in tako določno, kakor je le želeti. Taki "velikonemci", kakor so bili pred Sadovo in tudi še potem,

Listek.

D o b r o v s k i .

Novela.

(Svobodno po Aleksandru Puškinu, J. J.)

Prvo poglavje.

Pred nedavnim časom je živel stari ruski graščak, gospod Ciril Petrovič Trojekurov na Pakrovskem, eni mnozih svojih graščin. Po svojem rodu, bogastvu in prijateljskih zvezah je bil mogočen in veljavjen v okraji, kjer je ta njegova graščina bila. Vsi sosedje okolo so gledali, kako bi mu ustregli in okrajni uradniki so bili v strahu pred njegovim imenom. Njegova hiša je bila vedno polna gostov, ki so radi prihajali na hrurne veselice gospodarju ponižno dolg čas preganjat, kajti Ciril Trojekurov je bil jako gostoljuben in je navado imel vsak teden dvakrat želodec prepasti in vsak večer upijaniti se. — Sicer je po svojih zemljščih okrog hovejal ali pa porečnosti počenjal, na kvar tega ali onega domačega prijatelja. Samo enemu ni ničesa prizadeval, in ta je bil Andrej Gavrilovič Dobrovski. Dobrovski je bil gardni oficir v pokoji, bližnji sosed Trojekurovu, ter je imel manjšo graščinico: samó 70 duš, (kakor se je na Ruskem premoženje zaznamljalo, dokler tlačanstvo ni bilo odpravljeno.) V primeri sé svojim sosedom je bil Andrej Dobrovski ubog; vendar služila sta nekdaj cara vkupe in Trojekurov, ki je sicer

najviših stanov ljudi po strani gledal, poznal je Dobrovskoga trdni značaj in ga je v čislih imel, prek njegovi ubožnosti.

Skoro vsak dan sta se sešla. Obadva starca enaka po rojstvu, letih in izreji precèj, imela sta tudi v značaji in nagonih mnogo enacega, v nekaterih stvaréh sta celo imela enako osodo: oba sta se ženila iz ljubezni, zgodaj sta bila oba vdovca in vsak je imel le enega otroka iz zakona. Dobrovski je dal svojega sina v Peterburgu odgoievati, Trojekurova hči je zrastla v očetovi hiši in zadnji je nekterekrati rekel: „Šliši ti, brat Andrej, ako si tvoj Vladimir dober pot naredi, potem naj dobi mojo Marijo, vse eno, če je prav ubožen kakor cerkvena miš.“ Navadno pa je potem Dobrovski odkimal in odgovarjal: „Ne, Ciril, moj Vladimir ni za tvojo Marijo. Ubožen plemenitaš, kakor on, mora rajši ubožno gospico vzeti, da ostane gospod v hiši, ne pa da je le oskrbnik preveč in napačno odgovarjanje dekličice.“

Vse se je čudilo, da se ta dva tako lepo porazumevata. Čuditi se je bilo res, ker Dobrovski je bil edini, ki je smel naravnost govoriti ali Trojekurovu ugovarjati; vsak drugi, kdor ga je v tem hotel posmeti, prejel je tako ozmerjanje, da ga je vse veselje minilo drugoč enako poskušati. Dobrovski sam je bil izvzet.

A nepričakovani prigodek spremeni vse.

Nekega dne v začetku jeseni je kazal Trojekurov manogim gostom svoj pesnjak na neki pristavi, kjer je

imel brez števila raznih lovskega psov, kteri so bili dobro hranjeni in po posebnih strežajih postreževani. Bil je na ta svoj závod posebno ponosen, vodil je svoje goste od enega pasjega hleva do drugega in le-ti so morali čuditi se in hvaliti. Samo Dobrovski je čelo grbančil ter molčal. Tudi on je bil strasten lovec, a razmere njegove mu niso pripuščale več nego tri lovske pse imeti; torej je gledaje toliko obilost in raztrošenje komaj svojo zavist krotil.

„Kaj se tako jezno držiš, brate,“ vpraša ga Trojekurov; „morebiti tebi ne dopade moj pesnjak?“

„Ne!“ odgovori Dobrovski resno; „ko bi le vaši ljudje tako dobro življene imeli, kakor bi vaši psi.“

Eden strežajev se je s temi besedami razčlanjenega čutil in rekel: „Hvala bogu in našemu gospodarju, mi se nimamo pritožiti, a kar je res, to je res; mnogo-kteri plemenitaš bi smel svojo hišo zamenjati za naš lepi pasji hlev; v njem bi niti mraza niti lakote ne trpel.“

Trojekurov se glasno zasmeje pri prednrem govorjenju svojega hlapca; gostje se smejejo z njim vred, da si skrivaj čutijo, ka neotesana šala pasjega stržaja tudi na-nje letí. Dobrovski obledi v lice, a molči. Ko Trojekurov iz nekega koša mlade pse izbira, kteri naj se pusté in kteri utopé, izgine Dobrovski, da nihče ni videl kedaj.

Ko je bil Trojekurov zvečer s svojimi gosti domu prišel in se za mizo vsel, zagleda še le, da Dobrov-

ki so želeli federativno zvezano Nemčijo z Avstrijo na čelu, taki so naenkrat zginili. To je znamenje.

Govori se, da "v viših krogih" to splošno mišljenje in simpatiziranje nemškega časništva in občinstva prav nič ne dopade. Visoke gospode, ki so nekdaj v Frankobrodu bili na čelu nemškega "naroda mislecev," ne more veseliti, če zdaj vse móli pruski vspeh. Ni dvomiti, da bi v teh viših krogih radi pozabili Solferino in na strani Francozov maščevali se za Sadovo ter poiskali nekdanje mesto avstrijskih vladarjev pri Nemcih. Ljudsko mnjeno pak je protivno: nemško se je Habsburžanom izneverilo, slovansko si je zvesto ostalo. —

Pač mora tudi naša kamarila zdaj pojamtati: sic transit gloria; tako je tudi der bidere Deutsche — nehvalezen.

A jambranje in samo spoznanje višim krogom ne bode nič pomagalo. Ravnati se je treba po spoznanji. Viši krogi so se iz nemško-avstrijskega časopisa lahko prepričali, da je Avstrija iz mišljenja naših Nemcev kar naenkrat zginila; zdaj je govor le o nemškem narodu, o "nacionalni vojski" in seveda se prištevajo avstrijski Nemci negledé na žolto-rumene mejnike sans gene nemškemu narodu in bi radi vsacemu Avstrijanu potisnili prusko puško v roke, da bi tekeli v boj za veliko Prusijo. Zdaj se menda vendar jasno dovolj kaže, kje avstrijskega patriotizma — n. Prihodnost bode kazala, ali so naši državniki to spoznali in uvažili, ali pa hoté tudi sami "mit sack und pack" petegniti v pruski tabor. —

Z b o j i š c a.

Kolikor nam bodo dopuščali mali prostori našega lista, hočemo ustrezati splošni in skoraj izključljivi pozornosti, ktero francosko-pruska vojska zdaj nase obrača in v tem predelu vse zaznamovati, kar se bode tikalo krvavega boja med francoskim in nemškim narodom. Zdi se nam, da ne bode nezanimivo, ako tú v kratkem naznanimo, kake moći bodeta mogla dobro oborožena nasprotnika postaviti na bojišče.

Pogledimo si najprvo Francijo. Ona kakor Prusija je zadnja leta svojo vojsko jako popolnila in izboljšala. Po splošnih računih potrebuje Francija okolo 50.000 vojakov za brambbo svojih posestev v Algieru in za notranjo varnost. Brez teh pa more še v boj postaviti 310 batalijonov raznih peščev, 216 eskadronov ali 54 regimentov konjikov in 148 baterij ali 888 raznih topov. En bataljon peščev šteje 700 mož, regiment konjikov 500 oborožencev. Mogoče je, da je Francija svoje batalijone že spravila na 800 mož, kakor je že

skega ni. Povedó mu, da je domú šel. Takoj ukaže poslati ponj. Poslan strežaj se vrne in pové, da Dobrovski neče priti. Kakor po navadi je bil Trojekurov silno jezen; ukaže služabniku brez pomude zopet vrniti se in Dobrovskemu povedati, da na vekomaj ne bosta več prijatelja, ako ne pride. Strežaj gre, a Trojekurov razpusti svoje goste in léže spat.

Drugo jutro najprej vpraša po Dobrovskem. Dadó mu to-le pisanje: "Dobrotni gospod! Jaz ne mislim prej v Pakrovski grad priti, dokler vi pasjega strežaja Paramoško k meni ne pošljete, da me bo za zamero prosil; jaz bom po svoji previdnosti delal: ali kaznoval ga, ali pomilostil. Nisem namenjen za igro biti vašim hlapcem, tem več ne, ker tudi v aših šal ne trpim, kajti jaz nisem norec, ampak plemenitaš — s tem ostajam vaš udani sluga Andrej Dobrovski."

"Kaj!" zavpije Trojekurov in skoči bosonog s postelje, "jaz naj bi mu svoje ljudi pošiljal, da ga bodo za zamero prosili? Kar se mu bo ljubilo, ali kaznovati ali pomilostiti? Kaj neumnež misli, ali pač zna, s kom ima opravek? Jaz mu bom že pokazal!"

Ciril Trojekurov se obleče in se pelje, kakor po navadi na lov. A ta dan ni šlo nič po sreči. Ves dan so spôdili samo enega zajca. Tudi v šatorji gospodu ni bila nobena stvar po godi. Pretepal je kuhanja, zmerjal goste in vračaje se domu nalašč prek Dobrovskega polja jezdil.

več časa nameravala. Vsega vkljupima po tem Napoleon 699.000 vojakov različnih oddelkov, od katerih bi samo zgoraj navedenih 50.000 ne mogel rabiti proti Nemčiji.

Po številu močnejša je vojska severno-nemške zvezze. Po pruskih virih bi imela zdaj eno k drugemu 888.000 mož, tako da bi 649.000 Francozov nasproti stalo 888.000 Prusov. To da to še ni vse. Ako vse ne moti in ako pojde, kakor Nemci želé, dobode Prusija močnih zaveznikov tudi v južni Nemčiji. Da ne bomo naštevali vsake posamezne južno-nemške države in državice, naj samo sploh povemo, da imajo vse vkljupi blizu 212.180 mož, in 370 raznih topov. Od teh spada na Bavarsko 134.000 mož in 240 topov, na Virtenberško 41.560 mož in 66 topov in na Badensko 36.620 mož in 64 topov. Ko bi se vse te moči združile, pač bi bilo težko Francozom biti jim vsem kos, nako ostane Francija brez zaveznikov. Vendar je tudi tukaj še nekaj pomisliti. Ako Francija hitro prodere črez Reno in proti Frankobrodu, potem skoraj čisto ob nič dene vse južno-nemške zavezničke pruske in tú navedene številke bi ostale le na papirji. v dejanji pa bi ne mogle oškodovati ni enega francoskega prostaka. Mogoče je tudi, da se Franciji poleg Danske pridruži tudi Belgija, Holland in Italija, kar bi potem razmere zopet predvrednili Franciji na korist. Gledé brodovja in pomorskih vojnih moči pa brez vsega vprašanja Francija daleč prekosuje Prusijo, in kolikor toliko bodo v tej vojski tudi odločevalo vojno brodovje.

D o p i s i.

Iz Novega mesta, 18. julija. [Izv. dop] Zadnjatakuješnja volitev je pokazala, da se volilci svojih dolžnosti vse bolj in bolj zavedajo, kajti 30. januarja 1867 volilo jih je vseh skup 198, letos pa 236. Čast volilcem, ki se svojih pravic poslužujejo, čast pa tudi "Slov. Narodu", ki ves goreč za sveti svoj poklic jih je neprenehoma učil, nagovarjal in navduševal. Koliko bi nam še le koristil, da nam vsak dan izhaja. Slovenci na noge! Kakor prosimo za vsakdanji kruh, glejmo, da dobimo tudi vsakdanji list.*). Nasprotina, t.

*) Naj temu vzkliku dostavimo nekoliko opomb iz naše skušnje. 17. junija 1867 je v Ljubljani zbroval odbor, ki je snoval črtež, po katerem bi se imel v Ljubljani osnovati slovenski list "Slovenski Narod." Ljubljanski "Slov. Nar." je od ljubljanskih postavodajnih gospodov skusil tisto osodo, kakorško skušajo kranjskega dež. zborna postave pri vradi. Ljubljanskega "Slov. Nar." ni prišla ni

j. protinardona stranka kriči po dvakrat na dan, mi jo pa še enkrat zavrniti ne moremo. Ali je to prav? Nasprotniki so tudi bolj skrbni, bolj delavni. Niste li videli, kako so pred volitvami vsak čas zborovali, dirjali ali lazili od hiše do hiše, od praga do praga prosi, pregovarjat, žugat; niste li se na lastne oči prepričali, kako vam je Wilkens (po čijem nalogu ako ne Kljunovem?) pred nosom železnico meril, za kolodvor kline zabijal, čudno da ni Cenetu na pamet prišlo, da bi vam bil tudi kak lokomotiv "Rudolfovo" poslat, da bi se bil za mašinista kakor rojeni Gregoritsch zarad večje verjetnosti rajši pretepal; niste li jih videli Langerja, Formaherja in Wilkensa peljati se v Črnomelj na propali Kljunov misjon; niste li čuli, kako so jo ravno omenjeni Kljunači po lakoničnem sprejemu pri mestnem županu na vrat na nos iz Metlike pobrisali, kakor da so srečali duh grozečega se Kraljeviča Marka s topuzom; niste li slišali, kako so vrnivši se domu vsemu svetu na vsa usta pripovedovali, kako so jim popotne torbe polne, da se vse parajo od samih najboljših nad za Ceneta; niste li zvedli, kako je penzionirani frankar Matija Ivanetič v Črnomelji, pri Virantu, Pezdircu iz Drašič, Bajku iz Božakova itd. cigare da-val, pivo plačeval, ter jih nagovarjal, naj volijo za po-

ena številka na dan, in vendar je dotični odbor leta 1867 v 5. točki svojega črteža pisal: "5. Novi slovenski list naj bi prvič izhajal samo po trikrat, kar je že 14. junija 1867 ukrenila prva časopisna seja. Vendar peterični oddelek svetuje, naj bi se postavilo za načelo vedno prizadevanje na vse strani, dokler Slovenci ne dobodem vsakdanjega političnega lista; kajti oddelek živo čuti bridko žalost, ako ne rečemo sklečo sramoto, da se do tega še do zdaj nismo dokopali, da celo do zdaj še nikdar poskušali nismo, do tega se kdaj dokopati." Tako so čutili leta 1867 v Ljubljani. In kaj so storili? Mariborekemu "Slov. Nar." so delali ovire, kjer so jih mogli, in znali bi v tem oziru imenovati marsiktero imenitno osebo, ki je na vso moč agitirala in vrtala proti nam. Sploh iz Kranjske tudi zdaj nimamo skoraj nobene podpore; dopisniki molče, naročniki se ne oglašajo, druge podpore tako nismo nikdar imeli. To smo hoteli na prijatejško priznanje našega dopisnika samo zato opomniti, da se naši prijatelji ne bodo čudili, ako nam pri splošni kranjski apatiji necega lepega dne roke utripljejo in ne bomo imeli niti trikrat na teden izhajajočega pol. časnika! Čutiti skeče rane nič ne pomaga: delati je treba in žrtvovati se za domovino — vse drugo je prazna slama. Vredništvo "Sl. N."

Slovenski plavičarji med turškimi roparji.

(Konec.)

Pastirji so se nam kmalu tako približali, da so naju mogli spoznati. Moj spremjevalec je najprvo vse vkljup prijazno pozdravil, potem pa še posebno tiste, ktere je znal po imenu poklicati, potem pa se je vstavljal in je v nemškem jeziku tudi meni zaukazal, naj obstanem. Pastirji so hitro postali radovedni in vprašali, kdo sem. Moj korporal je odgovarjal, kakor sem mu bil naročil. Zanimalo bi bilo te hostne prebivalce tudi zvedeti, kako je kaj z mojim denarjem. Zviti vojak jim je hitro pogasil vso pohlepnost po denarji, kajti umljivo dovolj jim je razložil: "Uši pač utegne imeti, denarja pa gotovo ne, kajti zgrabili so ga taki ljudje, ki bi mu gotovo ne bili pustili nobenega vinarja in ko bi bil tisoče seboj nosil." Po tem kratkem razgovoru sem bil zgubil vso vrednost v očeh pastirjev in brez ovire sva se podala na pot, to tem laže, ko je moj spremjevalec pastirjem na srce položil, da se mu mudi, ako hoče "tička" v Jesenovec pritrati. Zaukazal mi je, naj grem, kar sem tudi storil. Ko sva bila pastirjem iz oči, spremena se je zopet najina razmera, jaz sem z nova zasedel konja, on pa je hodil poleg mene. Blizo Jesenovec in že zunaj gozda sem mu povedal o roparjih. Moja povest mu ni bila po volji. Rekel mi je, da bi me ne bil nikakor hotel spremeti, ko bi bil to vedel, češ da me je gotovo oropal na naši in na turški strani zloglasni harambaša Luka Konjevič; sicer

da Konjevič kmetom ničesa ne stori, toda ako zvá, da je kdo kaj za to storil, da bi se mogli njegovi ljudje zasačiti, potem pa dotičnega tudi gotovo zna zasačiti in umoriti. Vendar se je moj tovarš potolažil s tem, da harambaša o njegovem spremjevanju ne bode ničesa zvedel, ali pa mu tega vsaj ne tako v zlo štel.

Proti večeru sva prišla v Jesenovec; jaz sem šel naravnost k postojnemu zapoveljniku in sem mu nazzanil, kako sem bil oropan. Zapoveljnik je takoj poklical štiri pisanja zmožne može. Kar sem povedal, zapisal je v zapisnik, kterega je s pismom vred poslal zapoveljniku trdnjave Gradiške in glavnemu zapoveljništvu v Zagreb.

Zdaj sem zopet začel misliti na svoje poslo. Zase in za svoje hlapce, ki so drugi dan došli, nakupil sem potrebeno obleko in kar smo sicer še za na splav potrebovali. Zopet oskrbljeni smo se odpeljali. Iz Jesenovec do stare Gradiške smo hitro in srečno vozili. A komaj tje došli smo dobili zaukaz, da moramo neutegoma priti pred zapoveljnika trdnjave. Ko pridev do njega, je imel že v rokah iz Jesenovec poslano nazzanilo in me je vprašal, ali sem jaz oropani, in ko sem mu to potrdil, je želel, naj mu dogodjaj še enkrat natanko povem. To sem tudi storil. Zapoveljnik je reklo, da se vse lepo slaga in da hode stvar takoj nazzanil zapoveljniku na drugi strani Save ležeče turške trdnjave in ga naprosil, naj tudi ona išče roparjev in naj jih, ako bi jih zasačil, semkaj pošlje z vsem, kar

slanca njega, ako hočejo, da jim se bode kaj frankov odpisalo, Kljuna pa, da jim brž železnico napravi; če to storijo, da jim bo tudi stroške za priliko, jed in pijačo rad povrnili; niste li bili priča, ko je želodar Smolovič na predvolitveni večer v Novo mesto prispele Črnomaljce iz čistega mira že na ulici ščeval in „perreat Rudež“ vikal; ne veste li, kako je ta ravno imenovan Kljunček na strelišči Črnomaljce in v Luzarjevi gostilnici Višnjane kljuval, po vsej sili škandal iskal, da si se s tem prej II. čin „Janče“ odigral; niste li dolžni potrditi, kako krivično se je volilna komisija konstituirala, v kateri ni bilo nobenega Metličana, da-si ima Metlička za Novim mestom največ seveda nepredobljivih narodnih volilcev; niste li čuli kr. komisarja g. Eklina, kako se je drl nad Metličani, ker mu je g. Mežnarčič pretih, g. Šenprona pa preglasno volil, in koliko je stalo truda in prizadevanja narodnjake, dokler je njihove pregovore uvažil, spoznavši s pomočjo prebrisanih svojih očal in večkratnega „was glaubens“ do premodrih svojih mamelekov, da res niti nobeno mesto, niti nobena čitalnica sama volit priti ne more, kakor ni šlo lani zarad železnice ni Novo mesto samo na Dunaj, ampak njegovi zastopniki; veste li, koliko imajo rešto zaslug za železničarsko Kljunovo veličastvo? Vse, vse so storili, ali po lastnem nagonu ali pa po višjem nalogu svojega generala, katega „proklete grablje“ pred volitvami neki najbolj trkajo.

Kaki smo pa bili mi? Naj se hvali, komur je drago, naj se navžije hvale, kdor je je lačen ali žejen, saj smo z veliko veliko večino zmagali; ali meni vseh petero hvala bogu še zdravih čutov veli, da z ozirom na nevarnosti, ki jih je za našo narodnost skoraj toliko, kolikor je peska v morji in zvezd na nebu, kajti od vseh milijonov sopreživalcev avstrijskih jih lahko na prste prešteješ, ki nam naše pravice privoščijo, — smo bili še vse preveč nemarni. Drug se je zanašal na drugega, še k pomenku svojih sosedov ga bilo ni, ne rečem iz kakega slabega namena, ampak iz same samcate tožljivosti. „Kakor bodo oni naredili, tako bodo tudi jaz“, take besede so morebiti komu v Ljubljani po volji, meni nikakor ne, kajti znam, da je treba pri velikem delu veliko rók. Zatorej bi morali biti po mestih in trgih permanentni volilni odbori vedno v zvezi z glavnim odborom „Slovenije.“ Na pojedince obračati se v tako zvanih životnih vprašanjih, niti je varno niti častno.

Zakaj pa je bila zmaga vendar tako sijajna? Zato, ker je naš kandidat g. Dragotin Rudež personificirani značaj, pravi pravčati poštenjak, živi steber domovine, nasprotni kandidat pa pač — nasprotno. V Novem mestu je podlegel odpadnik domovine zvestemu njenemu sinu. Da zadene iznevernika zasluženo plačilo,

bi pri njih dobilo. Že v treh dneh smo dobili odgovor, da bode paša vse storili, kar bode v njegovih močeh. Ali vsemu iskanju kljubu ni bilo o roparjih ničesa zvahati. Še le leta 1827 so L. Konjeviča in dva njegovih tovarišev vjeli in obesili, a premoženja niso našli nobenega pri njem. Pri tem obešanji je bil poleg drugih plavičarjev nazoč tudi eden mojih hlapcev, ki je bil z menoj na ravno opisanem nesrečnem potovanju. Harambašo je takoj zopet spoznal in enemu izmed častnikov povedal, kako nas je bil Konjevič oropal. Častnik mu je reklo, da je bil Konjevič to že pri zasišavanji sam povedal.

V petih dneh sem svoj posel opravil; kar mi je blaga še ostalo, poslal sem ga z dvema hlapcema v Brod, z dvema pa sem potoval domu, kamor sem prišel četrti dan ob enajsti po noči. Moja žena, ki me je že na glasu spoznala, je pritekla glasno jokaje k vozu. Jokanja si nisem mogel dobro razložiti, torej jo povprašam, kaj jej je. Ona mi z ihtičim glasom razloži, da se jej je ravno tisti večer pravilo, kako so bili turški roparji napadli savinske plavičarje, jim vse pobrali in nektere celo pobili; da pa jej ljudje niso hoteli povedati imen nesrečnih plavičarjev in da je torej gotovo mislila, da sem jaz ubit in da me ne bode nikdar več videla. Iz vsega srca Boga hvalé, da temu ni tako, me je objela in poljubila, jaz pa sem jej obširno popisal mojo nesrečo, kakor sem jo tukaj zapisal v spomin svojim otrokom.“

pritekli so nam v pomoč vrli Črnomaljci, v obilnem številu, rodoljubni Metličani in narodni Kostanjevčani, dapače na srčno naše veselje i Višnjani (živel!) Tako smo z zedinjeno močjo zmagali in Kljuna v Pavlihovej obleki iz Novega mesta vrgli, kjer ga je Bencelj najdel, ravno ko so mu kranjski vitezi na privilegirano njegovo kobilo pomagali. —

Ko se je po končani volitvi razlegal gromoviti „živo Rudež“, „živelj Slovenci“, „živila Slovenija“, poskrili so se bili nemčurji kakor sove po dnevu. Presveti grof Ch. . . . y odpihal jo je bil z izvoljeno krško družbo svojo tako hitro, kakor da bi ga bil res „lukamatija“ ob Krki odnesel. Videl sem, da je velike naše dobrotnike tudi nek velik strah spreletaval, mar jih je čista vest grizla zbog slavnega spomina na prejšnjo volitev? Kaj jim ni bilo dosti zagotovila c. k. okrajnega glavarja Črnomaljskega, da jim se ni treba od strani njegovega okraja nobenega nereda batiti? Ali mislijo gospodje omiknosti v Novem mestu, da bo šel kateri Črnomaljec ali Metličan take nezaslišane surovosti delat, kakor jih je počenjal njihov glavni opravnik Greigoritsch z nedolžno dekllico? Gospod mestni župan, povejte nam, je li Vam to na čast, da se Vi, sicer spoštovanja in priznanja vreden, s take baže človekom pajdašite? Ko bi se Vi županskej časti zato odpovedali, ker se je en meščan krivega storil tako barbarskega dela kakor omenjeni G., vsak bi Vas razumel in Vaša odpoved bi se dala opravičiti. —

Narodnim volilcem mora vsak pravičen človek svedočbo dati, da so se izvrstno vedli. Pri kosiu so bili dobre volje. Da jim je bilo slaje piti, pelo se je in nazdravljal. Metličani so poslali iz svoje srede od kosiha deputacijo, ki je šla pozdravljati Kostanjevčane, Črnomaljce in Višnjane v imenu zmage, reda in vzajemnosti. Deputacija je bila povsod navdušeno sprejeta, samo bratov Višjanov ni več našla. Bili so odšli malo prej, škoda, sicer bi bili tudi oni tje prišli, kjer so se bili nazadnje sešli vsi narodni volilci. To Vam je bil tabor samih volilcev. Kostanjevčani, Črnomaljci, Metličani in mnogo Novomeščanov bratili so se, objemali in pod narodnimi zastavami vprito spoštovanega svojega poslanca Rudeža in dr. Zarnika obljubovali, med tem ko je godba svirala „Naprej zastave Slave“, da bodo odslej vzajemno postopali in kedaj god jim pride poklic na volitev, da se bodo v tistej slogi zopet sestali, v kateri so denes zmagali in se razstali. Vrlim Višjanom pa pošiljam tukaj presrčni pozdrav od imenovanih njihovih bratov. Živelj!

Iz Gorice 19. julija. [Izv. dop.] Veliko posestvo ital. je volilo včeraj svoje tri poslance. Izvoljeni so dr. Pajer (dosedanji državni poslanec) enoglasno; Jožef Del Torre, lekarničar in posetnik v Romansu s 104 in Leopold grof Strassoldo, posetnik v Strassoldu s 104 izmed 107 oddanih glasov. Proti Pajerju se je zelo agitovalo in posebno Goričani so se proti njegovi izvolitvi upirali, pa naši Furlani so letos prav jasno pokazali, da se z Goričani nič kaj ne zlagajo in menda so prav zato demonstrativno Pajerja enoglasno volili.

Jutri pridejo naši veliki posetniki na vrsto. Kandidatov imajo zadosti, si že lehko tri zberejo, — ali pa težko, ker se ne bodo vedeli za ktere odločiti. — Od izida jutrišnje volitve je tudi odvisno, kdo da bo naš prihodnji dež. glavar; kajti neka stranka, kateri ne znamo dati pravega imena, ker obstoji iz zelo različnih elementov, dela prav pridno za grofa Pace-ta in če ta zmaga, bo gotovo še naprej Pace naš glavar. Ako pa ta propade, potem pride v mlajše grofovske roke, ker ni dvomiti da postane Fr. grof Coronini deželní glavar. Vederemo.

Iz Trsta, 18. julija. * [Izv. dop.] Včerajšnja obletnica rojanske čitalnice je bila jako krasna. Lepa prostorna hiša z velikimi dvoranami je bila prenapolnjena, tako da marsikdo ni mogel več najti prostora. Vsa vas je bila s zastavami okinčana, čitalnična hiša z njimi skoraj čisto pokrita. Zabava je bila prav živa; pevci, igralci, govorniki in deklamatorji so se na vse strani odlikovali na veliko zadovoljnost zbranih rodoljubov. Po igri smo se zavrtili v veselem plesu in donele so navdušene pesmi v rano jutro. Želimo, da bise kmalu zopet videli v naši marljivi čitalnici in če se žel še znani. Odbor bavarske zbornice je s 6 proti 3

tudi vselej ne bo moglo kakor zadnjič zbrati 300 ljudi, mislimo, da nam prihodnja veselica, pri kteri se bo menda igrala Ogrinčeva vesela igra: „V Ljubljano jo dajmo!“, privabi primerno število naših rodoljubov v goste.

Naši tržaški Lahoni so tudi letos napravili neko rovarsko demonstracijo proti vladu v spomin umorjenega Parizita. Razširjali so ščevalne plakate, na katerih je bil podpisani nek nepoznan „nacionalni odbor.“ Kje so se plakati tiskali, ni znano; na njih vsaj tiskar ni bil imenovan. Brž ko ne imajo tú v Trstu skrivno republikansko tiskarnico, ktere pa za zdaj policija ni še mogla zavohati, dasiravno si je zarad zadnjih plakatov mnogo prizadevala. Kakor ste gotovo že brali v telegramih, padla je 15. t. m. ob 1. uri popoldne pred c. k. namestnijo petarda, ki je s toljim hrupom počila, kakor da bi bil s topom ustrelil. Škode ni napravila, a vojaka na straži stojecega je tako preplašila, da se je kakor mrtev zgrudil in da so ga morali z vodo močiti, predno se je zopet začel zavedati. Že iz tega lahko razsodite, kaki občutki se tukaj gojé do vlade. Kar se nas Slovencev tiče, moram priznati, da nas zdaj ne gledajo več tako srpo: prepričali so se, da se potegujemo za opravičene in pravične stvari in nas vsaj v miru pusté. S časom bodo to še bolj prevideli in nam stavili manj ovir, kar naj bi se čem preje tem bolje zgodilo.

Iz Dunaji 19. jul. —cs. [Izv. dop.] Včeraj je g. Blagotinšek semkaj prišel. Kakor slišim se je že dogovarjal z Beustom in Potockijem. Govorilo se je o sklicanji deželnih in državnega zборa in pa o stanji Avstrije v francosko-pruski vojski. Blagotinšek-Kaisersfeld priporoča za zdaj objektivnost, t. j. neutralnost, ko bi pa okolnosti silile, naj bi Avstrija stopila na stran Nemčije. Te siléče okolnosti bodo pač menda samo tisti umetni nemško-nacionalni izjavi, s katerimi nas bodo prihodnji teden preplavili. Videant consules!

„N. fr. Pr.“ jo je v svojem denašnjem uvodnem članku že zasukala v francoski tabor, dasiravno je do zdaj stala na pruski strani. Slišati je, da je francoski zastopnik redakciji tega lista napravil „prijazen pohod“ in da je poleg gg. Friedmana in Etienne-a v redakciji poiskal tudi g. Wertherja v administraciji. Tolika je moč čistega prepričanja.

Politični razgled.

A v s t r i j s k i finančni minister je prepovedal izvažati konje iz Avstrije.

17. in 18. t. m. so na Dunaji zborovali poslanci konservativne in državopravne opozicije iz nemških in slovanskih dežel. Dogovorili so med seboj skupen program, po katerem bodo postopali. Izmed Slovencev so bili zastopani dr. Costa, Svetec, Barbo, „Tgp.“ ve pričevanje, da se snide v kratkem tudi v Gradcu shod enacega namena, pri katerem bodeta Thun in Martinic in še dva druga poslanca zastopala Čehe. Stara „Presse“ pravi, da so sklepi dunajskega shoda jako federalistični.

V zadevah francosko-pruske vojske imajo časniki kakor občinstvo zdaj svoje velike križe. Vse bi že rado video in vedelo za konec, pa nismo še pri začetku. Prebiramo celo kopico telegramov, člankov in dopisov, a ne zvedamo navadno nič določnega. Stvar je tudi lahko umevna. Niti francoski niti nemški listi ne smejo poročati, kako se vojska pripravlja. Zveza s Francijo je čisto pretrgana in tudi na Nemškem so telegrafi popolnoma v rokah pruskih uradnikov in samo uradni telegrami dohajajo med svet. Francoska kakor tudi pruska vlada je odrekla časnikarjem prošnjo, da bi smeli svoje poročevalce poslati v dotične glavne kvartirje. Kar se dá pri tej suši pozitivnega povedati, naj tú navedemo. Francija je vojsko formalno napovedala. 17. t. m. se je francoski general podal z naznanim v Berolin in brž ko ne so ravno tisti čas francoski vojaki prekoračili francoske meje.

Francoska vlada je vprašala na Badenskem, Virtenberskem in Bavarskem, ali hoté te dežele ostati neutralne. Do zdaj niso odgovorili teh dežel, vendar pa so vse trije vladile v naši marljivi čitalnici in če se žel še znani. Odbor bavarske zbornice je s 6 proti 3

